

'Sol Cephe siyasete ağırlık koymalı'

■ Sol Cephe içinde yer alan CHP İzmir Milletvekili Oğuz Oyan, birleşik bir sol hareket gerektiğine dikkat çekerek Sol Cephe'nin bu ihtiyaca yanıt vereceğini vurguladı.

■ Sol Cephe'nin kuruluş toplantısının başarılı geçtiğini ve bundan sonrasının önemli olduğunu belirten Oyan, "emekçi kitleler milliyetçi/dinci güçlere kaptırılmamalı" dedi.

GÖRÜŞME: HATİCE İKİNCİ

CHP Milletvekilisiniz, bulunduğunuz yerden bakınca Sol Cephe'nin size göre anlamı nedir?

CHP Milletvekili olarak bulunduğum yerden baktığımda, Sol Cephe'nin Türkiye'nin gereksinim duyduğu ve giderek daha fazla duyacağına inandığım bir birleşik sol hareketi temsil etmeye aday olduğunu görüyorum. Bu gereksinim dünyadaki ekonomik-siyasal yönelişlerden kopuk değildir.

En genel düzeyde, kapitalist sistem ile burjuva demokrasinin kesintilerle süren evliliği sona ermek üzeredir. Birçok yerde esasen sona ermiş veya önemli ölçüde aşınmıştır. Bazılarında, örneğin Çin Halk Cumhuriyeti'nde, hiç başlamamıştır ama bunu şimdilik ayrıksı bir örnek olarak düşünebiliriz. Burjuva demokrasisinin kapitalist sistemin zorunlu bir uzantısı olmadığı Mussolini İtalya'sı, Hitler Almanyası, Salazar Portekiz'i, Franko İspanya'sı, Yunanistan'dan Latin Amerika ülkelerine kadar birçok tarihsel örnek 20. yüzyılın uzun on yılları boyunca esasen kanıtlandı. İnsan belleği unutkanlık zaafına sahiptir; ama toplumsal bellek daha kalıcıdır. Her durumda tarihsel bellek silinmez.

Kapitalist üretim tarzı, emeğin serbest piyasada serbestçe alınıp satılmasına gereksinim duyduğu için feodal bağımlılık ilişkilerini aşmak zorundaydı. Bunun için, burjuva sınıfı ile tarım ve sanayi emekçilerinin özgürlük hareketi tarihsel bir uğrakta buluşmuştu. Ama daha sonrasını, 19. yüzyıl

boyunca bu iki sınıfın çıkarları karşı karşıya gelmeye başladı ve burjuva demokrasisinin geliştirilmesi bu defa işçi sınıfının mücadeleleri üzerinden gelişti. 1917 devrimi sonrasında, sistemler arası rekabet de kapitalist sistemde emek lehine sosyal hakların kazanılmasında etkili oldu ama 1945 öncesinde bunlar sınırlıydı (Fransa'da 1930'ların ortasındaki Halk Cephesi dönemi gibi). Asıl etki 1945-80 arasındaydı; ama esasen bu dönemde talep eksikliği Keynesçi birikim tarzı nedeniyle geniş emekçi kesimlerin bir maliyet etkeni olmaktan ziyade genel talebin önemli bir ögesi olarak kabul edilmesi söz konusuydu. Kamu harcamaları artışı da talep yönlü büyümenin önemli bir halkasıydı. Millileştirmeler ve kamu girişimciliğinin doruğuna ulaşması bu dönemin özelliklerindendi. Bu dönemde içe dönük büyümenin de etkisiyle gelir dağılımının görece daha düzgün olmasına gereksinim vardı. Sermaye de bu yeni birikim tarzına uyum sağlamıştı.

Ama kapitalist sistemin merkezi ülkelerinde sermayenin değer yitirmesinin (kar hadlerinin düşme eğiliminin) zorlamasıyla açılan yeni dönemde, 1980 sonrasında üçüncü küreselleşme dalgası başka bir birikim rejiminin üzerine oturuyordu:

Emeğin ücret ve sosyal haklarının törpüldüğü, dışa dönük ve arz yönlü bir neoliberal birikim rejimi. Fransa'da teorik çatısı FKP'nin çalışmalarıyla 1970'lerde oluşturulan ama F. Mitterand'ın Cumhurbaşkanı seçilmesiyle 1980'lerde uygulamaya konulan Sol Cephe ise bu dönemin biraz anakronik bir örneği olarak kalıyor ve çabucak kayılan reformizmin etkileri altında eriyip gidiyordu. (Siyasi varlık olarak eriyen de, SP lehine FKP oluyordu). Sermayenin uluslararasılaşmasının yeni gereksinimleri ve hedefleri vardı: Eğer içerde emek maliyetleri yeterince aşağıya çekilemiyorsa üretim merkezleri çevre ülkelere taşınırdı; o ülkelerdeki direngen emek hareketleri de Türkiye'de olduğu gibi, faşist darbelerle kırılabilir. Bu yeni evrede, finansal akımların daha önce görülmedik boyutlarda uluslararası boyutta taşınması ve genel olarak kar alanlarının finans piyasaları üzerinden gerçekleştirilmesi de kapitalist sistem ile demokrasi arasındaki fiziksel temas noktalarını seyrletti.

2007/2009 krizinin bir türlü dinmeyen artçı dalgalarının içinden geçildiği bugünlerde dünyada iki yeni siyasi akım güç kazanmaktadır. Geleneksel solun ve sağın dışındaki sol ve sağ hareketler. Bunlardan birincisi genellikle sosyal demokrasinin so-

londaki siyasi hareketlerin birleşmesiyle oluşurken, ikincisi ise yabancı düşmanlığı üzerinden milliyetçi sağ hareketler olarak ortaya çıkmaktadır. Güney Avrupa'da İspanya, Portekiz ve Yunanistan'da sol cephe veya benzeri oluşumların son 10 yılın önemli siyasi mevzilenmeleri arasında yer aldığı, örneğin İspanya'da iki geleneksel partinin oylarının toplam yüzde 80'lerinde gezinen oy oranlarının yüzde 55'lere gerilediğini 5 Aralık'ta SoL'da "İspanya'da Bölgecilik" yazısında irdelenmiştir. Buna Fransa'daki "Sol Cephe"yi de dahil edebiliriz. Ancak Fransa'da Le Pen'in "Milliyetçi Cephe"sinin seçmen desteğindeki artış çok daha önemlidir ve burjuva demokrasiden radikal bir kopuşu da temsil etmektedir.

lentileriniz nelerdir?

İşte tüm bu nedenlerle solun birleşik hareketlerine gereksinim büyümektedir. Yoksa, geleneksel/sosyal demokrat solun bıraktığı alanı dolduranlar aşırı sağ akımlar olacaktır. Sistemin ana demografik ögesi olan emekçilerin, yabancı düşmanlığından, uzur milliyetçilikten, hatta ırkçı sloganlardan etkilenerek sol düşmanı hareketlere kapılması istenmiyorsa, sol hareketlerin temsil yeteneklerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Benim de imzacısı olduğum Türkiye'deki "Sol Cephe"den beklentim tam da budur.

Sol Cephe, bugünün Türkiye'sinde nasıl bir ihtiyaçta tezahür etmektedir?

"Sol Cephe'nin bugünün Türkiye'sinde nasıl bir ihtiyaçta kabul ettiği" sorunuza gelince, bu, yukarıdaki saptamaları Türkiye somutunda biraz daha açıklayıcı olarak ifade edebiliriz.

vardır (tıpkı 1960'larda TIP'in yükselişinin CHP'yi "Ortanan Solu"na çekmesi gibi); (ii) Sosyal-demokrasinin içinde ama onun sol kanadında, Marksist kökenlerini koruyarak siyaset yapanların ellerinin güçlenmesi için ihtiyaç vardır; (iii) emekçi kesimlerin sağ/dinci milliyetçi söylemlerin kuyruguna takılmasını engelleyici yeni bir cephe olarak ihtiyaç vardır; (iv) sermayenin, sermaye iktidarının veya Kürtçü kimlik iktidarlarının kuyruguna takılan işçi ve memur sendikacılığını sınıf sendikacılığına çekmek ve yeniden güçlü bir kitle sendikacılığı oluşturmak için ihtiyaç vardır; (v) Kürt siyasi hareketinin gerici siyasi iktidarlara "ver çözümü" ile despotizmi" türünden bir işbirliğine kaymasını engellemek, Kürt sorununun çözümünü anti-emperyalist sol perspektifleri üzerinden tanımlamak ve bu hareketin sosyalist damarını

vardır; (vii) Sermaye ve iktidar kuyruculuğu yapan medya patronları ve gazetecilere halkın mecbur olmadığını göstermek bakımından da ihtiyaç vardır. Ezcümle, Türkiye'nin anti-emperyalist yani yurtsever ve bağımsızlıkta yana, gericiğe karşı yani aydınlanmadan yana, sömürüye karşı yani eşitlikten yana, AKP faşizmine karşı yani özgürlükten yana bir Sol Cephe'nin siyasete ağırlığını koymasına ihtiyaç vardır.

Dünyü toplandı nasıl değerlendiriniz?

Bu bağlamda Sol Cephe'nin 15 Aralık 2013 tarihinde benim de katıldığım ilk toplantısı bana göre bir başlangıç olarak başarılı olmuştur. Gerek katılım düzeyi, gerek katılımcıların katkıları, gerek yönetiş tarzı ve sonuçları ve gerekse coşku bakımından. Ama bundan sonrası daha zor bir süreçtir.

'SOLUN BİRLEŞİK

